

Les biblioteques universitàries i el suport a la recerca

[\[Traducción automática al español\]](#)

Anna Rovira i Fernández

Cap de la Unitat de Recursos per a la Recerca

Servei de Biblioteques i Documentació

Universitat Politècnica de Catalunya

anna.rovira@upc.edu

Opcions

[Imprimir](#) [Recomanar](#) [Citació](#) [Estadístiques](#) [<meta /> Metadades](#)

Resum [\[Abstract\]](#) [\[Resumen\]](#)

L'espai europeu d'educació superior i l'espai europeu d'investigació són actualment dos objectius clau per a l'aprenentatge, la docència i la recerca de totes les universitats europees. Les biblioteques universitàries han de contribuir a aquests reptes, oferint els millors serveis bibliotecaris a la comunitat acadèmica. En la fase d'elaboració del seu segon Pla estratègic, la REBIUN (Red de Bibliotecas Universitarias) va recollir reflexions i suggeriments de diferents professionals de les biblioteques universitàries de l'Estat espanyol. En l'article següent es presenten les reflexions i els suggeriments aportats per l'autora sobre el suport que les biblioteques universitàries poden oferir a la recerca universitària.

1 Els serveis bibliotecaris actuals i els nous reptes per a les universitats i les seves biblioteques

1.1 Els serveis bibliotecaris actuals

Algunes universitats espanyoles ja a la meitat dels anys vuitanta i la majoria durant la dècada dels noranta van veure com els seus serveis bibliotecaris s'anaven modernitzant. L'increment de les inversions pressupostàries, la construcció d'edificis singulars, l'automatització seguida de la creació de biblioteques electròniques, com també la consolidació d'un model de biblioteca única i dels bibliotecaris com a gestors de la documentació, són alguns dels fets que permeten afirmar que, darrerament, les universitats espanyoles han anat dotant-se d'uns serveis bibliotecaris de qualitat notable. Els processos d'avaluació, tant interns (enquestes als usuaris) com externs (processos d'avaluació externa, acreditació ANECA o ISO 9001, etc.), permeten corroborar aquests fets.

A totes aquestes fites individuals, cal afegir diversos avenços aconseguits mitjançant el treball col·laboratiu, ja sigui a partir de la REBIUN (Red de Bibliotecas Universitarias) o bé a partir de consorcis de biblioteques creats en determinades àrees de la geografia espanyola: el CBUC (Consorti de Biblioteques Universitàries de Catalunya, 1996), Madroño (1999), el CBUA (Consorti de Biblioteques Universitarias de Andalucía, 2001) i el Consorci de Galícia (2001).

A l'inici del segle XXI, i un cop assolit aquest grau de maduresa, les biblioteques universitàries espanyoles es troben immerses en nous reptes, aquesta vegada amb un horitzó concret: l'any 2010. I és que aquesta és la data triada pels governs europeus, a la fi dels noranta, per transformar tant l'educació superior (l'espai europeu d'educació superior) com la recerca (l'espai europeu d'investigació) dels països membres. Ambdós escenaris, l'educació superior i la recerca, es donen cita majoritàriament a les universitats.

Conscients de la importància d'aquests ambiciosos projectes i amb una clara voluntat d'orientació als usuaris, les biblioteques universitàries ja han començat a definir un nou model que doni resposta als reptes plantejats, convertint-les en veritables centres de recursos de suport a l'aprenentatge i la investigació (CRAI).

Abans de presentar algunes propostes perquè les biblioteques universitàries espanyoles puguin orientar els seus serveis cap a les activitats d'investigació de les universitats, convé repassar breument les característiques més importants d'aquests dos grans reptes.

1.2 L'espai europeu d'educació superior i l'espai europeu d'investigació

Per què és necessari pensar no solament en l'espai europeu d'investigació (EEI), sinó també en l'espai europeu d'educació superior (EEES) per descriure els serveis bibliotecaris de suport a la investigació? Si bé el primer està orientat a la recerca i el segon a la docència, ambdós tenen un denominador comú: el procés de recerca és present en tots dos, encara que en nivells molt diferents. Repassem breument els objectius d'aquests dos projectes.

El 1998, els ministres d'educació de quatre països membres de la Unió Europea (Alemanya, França, Itàlia i Regne Unit) van considerar la necessitat d'establir una dimensió europea de l'educació superior per aconseguir una Europa més competitiva i atractiva en matèria d'ensenyament superior. Es va considerar imprescindible potenciar la mobilitat d'estudiants i professors, i amb aquest motiu s'ha iniciat el procés d'harmonització de totes les titulacions universitàries europees a partir dels crèdits ECTS, procés que acabarà el 2010.

En la majoria de països, aquesta reorganització de les titulacions va acompanyada de canvis pedagògics profunds: la metodologia docent s'ha de centrar en l'aprenentatge de l'alumnat i en l'adquisició de competències genèriques i específiques; s'han de diversificar els mètodes d'ensenyament/aprenentatge i d'avaluació; s'ha de potenciar l'aprenentatge autònom, el treball en equip, la resolució de problemes... Tot i que s'ha d'acabar de determinar, les titulacions universitàries culminen amb l'elaboració i la defensa de projectes o treballs de final de carrera per obtenir els títols de grau i de màster, o amb la lectura i defensa de la tesi per accedir al títol de doctor. Amb aquestes premisses, es pot afirmar que els futurs estudiants iniciaran treballs de recerca des de ben aviat, i per això tindran necessitats informacionals —encara que siguin de grau inferior— com les tenen els professors i investigadors. Des d'aquest punt de vista i com a usuaris de la biblioteca, també caldrà considerar-los com a *investigadors*, encara que siguin d'un primer nivell o d'un estadi inicial.

Pel que fa a les activitats de recerca, el Consell Europeu de Lisboa (2001) també va establir com a objectiu per al 2010 convertir Europa en una economia dinàmica i molt més competitiva davant els Estats Units i el Japó. Per aconseguir-ho, els governs hauran d'incrementar la despesa en matèria de recerca i arribar a una inversió del 3 % del PIB. Caldrà potenciar un entorn que estimuli la recerca i dotar el sistema de més personal investigador tant en els organismes públics com en l'entorn empresarial. L'espai europeu d'investigació també sembla cabdal per assegurar el futur econòmic i competitiu d'Europa.

Tot i que es vol potenciar la investigació privada, el 80 % de la investigació europea encara es desenvolupa a les universitats. Tenint presents aquestes xifres, les universitats seran el principal motor per generar més coneixement i més innovació europea.

Atès que la informació és clau en tot procés de recerca, totes les biblioteques universitàries tenen la responsabilitat d'ajudar les universitats a millorar els seus resultats en matèria de recerca. Ara, les biblioteques no solament han d'oferir serveis bibliotecaris bàsics —fita àmpliament aconseguida—, sinó que tenen l'oportunitat de demostrar que també són capaces de dotar els seus investigadors de nous recursos i serveis orientats a la recerca.

2 Serveis bibliotecaris per als investigadors

Abans de presentar algunes propostes d'actuació que les biblioteques universitàries espanyoles poden portar a terme en matèria de suport a la recerca, convé recordar les principals característiques d'aquesta tipologia d'usuaris, com també algunes realitats emergents de l'entorn universitari:

D'una banda:

- No hi ha un únic perfil d'investigador: acostumen a tenir coneixements, hàbits, grau i fins i tot prestigi molt diferents entre ells.
- No tots els investigadors necessiten o *consumeixen* la mateixa quantitat d'informació.
- Al llarg de la carrera investigadora, les necessitats informacionals dels investigadors es van modificant i els contactes amb altres experts augmenten.

I de l'altra:

- L'EEI pronostica un increment dels estudis de tercer cicle a Europa; actualment, el nombre d'estudiants de doctorat/postgrau/màster als Estats Units és dues vegades superior a la del vell continent. Aquesta diferència minvarà en el futur.
- La recerca serà cada vegada més col·laborativa i no es desenvoluparà només dins un únic departament. En el futur, es preveu un important increment dels grups de recerca interdepartamentals i interuniversitaris.
- També es perfila una tendència a la internacionalització de les activitats investigadores mitjançant la creació de xarxes i nodes d'interès.
- L'evolució d'Internet i de les tecnologies de la informació i la comunicació generaran canvis encara més profunds en les activitats de recerca, gestió i publicació dels resultats.

Malgrat aquestes premisses, tots els investigadors convergeixen en la necessitat de conèixer tot allò que es publica en relació amb la disciplina d'estudi (o sobre les ciències afins), de difondre els resultats de les seves investigacions i obtenir el major impacte possible dins la comunitat investigadora.

Tot i que aquest article vol centrar-se en els serveis bibliotecaris d'investigació més innovadors, és necessari esmentar els serveis que des de fa dècades han estat els més usats pels investigadors: l'ús de bases de dades referencials i de les col·leccions de revistes especialitzades, el subministrament de sumaris electrònics i el préstec interbibliotecari.

També cal dir que no solament es tenen en compte les necessitats dels investigadors en funció de les diferents etapes del procés d'investigació (recerca i ús de la documentació científica durant el procés, publicació dels resultats de les investigacions, etc.), sinó també les necessitats globals de la universitat en relació amb la gestió de la recerca (preservació de la producció científica, difusió i avaluació de la investigació, etc.).

2.1 Accés a la informació científica de qualitat

Durant els darrers anys, i a partir de diferents estratègies (increment de pressupostos, creació de consorcis territorials o oberts i llicències nacionals), les biblioteques han aconseguit disposar d'una quantitat de documentació important. Tots aquests esforços permeten afirmar que les universitats espanyoles ja comencen a disposar d'uns recursos d'informació equiparables als de les universitats europees més rellevants.

No obstant això, els propers anys caldrà seguir avançant en l'increment de les col·leccions digitals (adquirint més llicències nacionals per a altres productes d'interès comú, com poden ser *ScienceDirect* o *Scopus*, entre d'altres) i buscar noves fonts de finançament, i contactar, per exemple, amb empreses i indústries relacionades amb la universitat que vulguin accedir als continguts de la biblioteca digital.

D'acord amb les actuals polítiques de R+D+I, es preveu un increment dels centres de recerca i dels parcs tecnològics en el territori espanyol. Això significarà una major demanda d'accés a les biblioteques digitals de les universitats per part d'investigadors d'aquests centres emergents. Ben aviat serà urgent disposar de solucions tecnològiques fermes i segures que permetin l'accés d'aquests usuaris a la documentació científica, i caldrà revisar els mecanismes d'accés i les llicències actuals.

Atès que les col·leccions s'han multiplicat de manera exponencial, al mateix temps que han passat del paper al format electrònic, els esforços també s'hauran d'orientar a la gestió de la col·lecció electrònica, i s'hauran d'incorporar instruments com ara gestors i comprovadors d'enllaços, metacercadors, sistemes que garanteixin l'accés als recursos des de fora de la universitat, tutorials perquè els investigadors puguin utilitzar els recursos de manera autònoma, etc.

Les biblioteques també hauran d'integrar en la seva col·lecció digital altres tipus de recursos: les revistes i els *e-prints* disponibles en accés obert a Internet (DOAJ, DOAR, AXiv.org, Repec, Chemistry preprint server, etc.) i els materials produïts per la mateixa universitat (tesis doctorals, projectes o treballs de final de carrera, *working papers*, etc.).

També esdevindrà cada vegada més necessari oferir als investigadors recursos per a un maneig més senzill de la documentació utilitzada. És en aquesta línia que les biblioteques hauran de proporcionar eines de gestió de la informació com ara els gestors bibliogràfics, tant comercials (*ProCite*, *Reference Manager*, *WriteNote*, *Refworks*, etc.) com gratuïts (*Bibliographix*, *BiblioExpress*, etc.).

Tot i que encara és difícil obtenir amb exactitud dades estadístiques sobre l'ús dels recursos d'informació, es pot afirmar que, en general, el consum d'informació per part de la comunitat universitària espanyola és inferior al de les biblioteques anglosaxones. Si es volen rendibilitzar els elevats costos de la informació científicotècnica, serà necessari prioritzar la formació d'usuaris i activar altres mecanismes de promoció dels recursos disponibles.

Finalment, una darrera actuació que cal tenir en compte per als propers anys és la integració dels recursos documentals i dels serveis bibliotecaris en els webs dels grups de recerca, dels departaments i de les unitats de suport a la recerca.

2.2 Capacitació en habilitats informacionals

Fins a l'actualitat, pocs plans d'estudis de les titulacions universitàries espanyoles han considerat la necessitat de formar els estudiants en l'ús dels recursos d'informació per realitzar treballs acadèmics. Per aquest motiu, només els estudiants més sensibilitzats amb la necessitat de saber manejar les fonts d'informació s'han beneficiat de la formació impartida pels bibliotecaris, assistint voluntàriament a les

accions formatives organitzades per les biblioteques.

Com hem vist, els nous plans d'estudis adaptats a l'EEES preveuen que l'estudiant aprendrà de manera més autònoma i serà molt més responsable del seu procés d'aprenentatge. Al llarg dels seus estudis, l'alumnat haurà de realitzar molts més treballs dirigits o projectes que en la actualitat. Per això, haurà de ser capaç de localitzar, avaluar i utilitzar tots els recursos d'informació que tingui al seu abast.

És en aquest context que les experiències ja adquirides per les biblioteques en matèria de formació d'usuaris han de servir per convertir aquestes activitats en assignatures d'habilitats informacionals (*information literacy*). I és que estem davant una oportunitat única per integrar la capacitat en habilitats informacionals en les formacions de grau, màster i doctorat. Aquestes asseguraran que tot estudiant universitari esdevingui capaç de:

- Identificar la informació que necessita per realitzar qualsevol treball de recerca.
- Organitzar la informació de manera eficient.
- Comunicar-la adequadament de manera oral i escrita.

Si s'aconsegueix, tots els estudiants es convertiran en usuaris autònoms i competents en el maneig de la informació, habilitat que ben segur els serà útil no solament al llarg de tota la vida acadèmicoinvestigadora, sinó també en el seu futur professional.

Pel que fa a professors i investigadors, també és necessari pensar en iniciatives similars, ja que, si bé prefereixen ser autònoms en les seves activitats acadèmiques, no sempre estan capacitats per gestionar la informació de manera òptima i eficaç. Per això, serà cada vegada més necessària la col·laboració de les biblioteques en els diferents serveis de formació del professorat existents a la Universitat (Institut de Ciències de l'Educació, Unitat de Suport a la Innovació Docent, etc.).

2.3 Localització de la informació necessària per a la investigació

Si bé *Google* pot semblar una amenaça per a les biblioteques a l'hora d'oferir serveis d'informació, el cert és que la gran quantitat de recursos disponibles a la xarxa i en les biblioteques digitals dificulta la localització de la informació per part dels usuaris, que necessiten, a més de temps, criteris d'avaluació i filtratge de la informació recuperada.

Com diu J. Roca (Minnesota State University), els bibliotecaris han de convertir-se en els "trobadors" preferits dels investigadors de la universitat. I és que, si dominen totes les fonts d'informació (comercials, en accés obert, etc.) de les àrees temàtiques de la universitat, els bibliotecaris poden ser de gran ajuda en la constant i àrdua tasca de buscar informació per iniciar o prosseguir qualsevol procés de recerca.

Actualment, les tecnologies permeten crear serveis d'informació asíncrons (formularis web, missatges electrònics, etc.) o fins i tot xats per oferir serveis de referència virtual. Les biblioteques universitàries poden oferir aquests tipus de serveis, molt ajustables a les necessitats i els hàbits de treball dels investigadors, no sempre propensos a desplaçar-se a la biblioteca o a fer arribar les seves necessitats d'informació als bibliotecaris.

2.4 Publicació dels resultats dels investigadors

En el moment de fer públics els resultats de qualsevol investigació, les biblioteques poden ajudar els investigadors, tant en els aspectes formals (recomanacions per publicar correctament) com en els de contingut (on es pot publicar?). Així doncs, des de les biblioteques es pot:

- Ajudar els projectistes o doctorands en els aspectes formals de la publicació (presentació correcta i completa dels continguts, bibliografia normalitzada, etc.).
- Elaborar recomanacions per a la publicació de *reports* d'investigació, pòsters o altres materials propis de les activitats de recerca.
- Assessorar els investigadors sobre quina revista és millor per publicar (oferint-los, per exemple, informació sobre les revistes amb un major factor d'impacte per a cada àrea de coneixement de la universitat, etc.).
- Recomantar als investigadors que es citin de manera uniforme i correcta en tots els seus treballs, ja que, si no ho fan, poden veure's perjudicats quan se'ls computi la seva producció científica en les bases de dades bibliomètriques.

2.5 Orientació sobre la propietat intel·lectual

Els professors de la universitat, com a consumidors i alhora productors de documentació, no sempre coneixen els seus drets en matèria de propietat intel·lectual. Davant d'aquesta situació, algunes universitats anglosaxones, com ara les dels estats de Michigan (<http://www.lib.umich.edu/>) i de Mississipi

(<http://www.olemiss.edu/library/>), estan oferint des de les seves biblioteques serveis d'orientació sobre drets d'autor, especialment pel que fa referència a la informació científica publicada en format electrònic.

Així doncs, els bibliotecaris també poden informar i orientar els membres de la comunitat universitària sobre els principis bàsics de la normativa en drets d'autor, tant pel que fa a la informació que ells posen a la xarxa per distribuir-la als estudiants (apunts, exàmens, etc.) com pel que fa a la que hi penegen per compartir-la en règim obert amb altres investigadors (*working papers*, *pre-prints* o *post-prints*). També convé assessorar-los si volen incloure en les intranets docents articles de revistes electròniques o recursos docents multimèdia, dels quals sovint desconeixen els usos permesos en les llicències.

2.6 Difusió i promoció del nou model de comunicació científica

No tots els científics coneixen els importants canvis que s'estan produint al voltant de la comunicació científica gràcies a Internet. L'existència i l'impacte de revistes especialitzades en accés obert, l'aparició de dipòsits temàtics o institucionals i els avantatges de l'autoarxiu per part dels autors són informacions de gran interès per a la comunitat investigadora.

Mitjançant diferents iniciatives (publicació d'articles en les revistes de la universitat, organització d'exposicions, seminaris, conferències, etc.), cal que els bibliotecaris facin difusió del moviment *open access*. També han d'instar els òrgans de govern a posicionar-se i promoure l'accés públic a la informació científica que la universitat generi (afiliació a la Scholarly Publishing and Academic Resources Coalition (SPARC), suport a la Budapest Open Archive Initiative o adhesió a la Declaració de Berlín, etc.).

Tot això serà beneficiós per a tots i cadascun dels investigadors de la universitat, ja que, d'acord amb els principis de la nova comunicació científica, tindran un major accés a la informació que necessiten i probablement obtindran un major impacte en publicar en règim obert els resultats de les seves investigacions.

2.7 Espais per a la investigació

Calen espais per als investigadors dins les biblioteques? L'ús presencial de la biblioteca per part del professorat acostuma a ser ocasional, ja que la majoria usen els recursos bibliotecaris des del despatx, el laboratori o el departament. Però, atès que una de les característiques del CRAI és que es diversifiquen els espais de la biblioteca per donar resposta a múltiples activitats, també és convenient oferir espais als investigadors, encara que només sigui per resoldre necessitats puntuals: així, la biblioteca pot posar a disposició d'aquests sales de reunions per a tot el departament o per als grups de recerca, sales de conferències per fer-hi seminaris o fins i tot préstec d'equipaments (ordinadors portàtils, per exemple).

3 Serveis bibliotecaris de suport a la gestió de la investigació

A continuació es presenten alguns serveis que donen suport a la gestió de la investigació. Aquests serveis hauran d'anar gestant-se a partir de col·laboracions o aliances amb unitats o serveis de la universitat com són l'Oficina de Transferència de Resultats d'Investigació, els centres d'assistència a la investigació, les unitats de gestió i avaluació de la Universitat, els Serveis Científicotècnics, etc.

3.1 Estudis bibliomètrics

Actualment, gràcies a la subscripció nacional del Web of Knowledge (ISI) per part de la Fundació Espanyola para la Ciencia y la Tecnología, totes les universitats disposen de les bases de dades bibliomètriques més reconegudes a escala internacional. A més d'aquests recursos, a la xarxa hi ha estudis que compilen la producció científica de les universitats com, per exemple, l'*European Report on Science and Technology*, elaborat per la Unió Europea. D'altra banda, cada universitat publica memòries estadístiques que recullen els principals indicadors en matèria de docència i recerca.

Disposant d'aquests recursos, les biblioteques poden realitzar estudis comparatius sobre la publicació científica de la universitat (articles, tesis, patents, etc.) en relació amb altres centres de grandària o temàtica similars, o de la mateixa comunitat autònoma, etc. Amb la presentació d'aquests estudis, les biblioteques poden oferir als òrgans de govern una informació útil per impulsar la producció científica de la universitat o per donar suport a la presa de decisions en les polítiques relacionades amb la recerca.

3.2 Suport a l'avaluació de la investigació de la universitat

Les bases de dades del Web of Knowledge i molt especialment el *Journal Citation Report* permeten avaluar la producció científica dels acadèmics. Però algunes àrees temàtiques com ara l'arquitectura, les ciències socials o les humanitats no queden ben cobertes i els organismes avaluadors, tant interns com externs, han de trobar mecanismes complementaris per avaluar els resultats de la recerca d'aquestes àrees. En aquesta línia, els bibliotecaris poden ajudar buscant informació sobre les revistes d'aquests àmbits temàtics i aportar propostes per establir criteris de qualitat.

D'altra banda, estan sorgint nous recursos d'informació (*Scopus*, *In-Recs*) o indicadors bibliomètrics (factor de prestigi, factor H, etc.) vinculats a l'avaluació de l'activitat investigadora. Els bibliotecaris han de conèixer-los i ser capaços d'assessorar els gestors de la recerca de la universitat en tots aquests aspectes.

3.3 Visibilitat i preservació de la investigació de la universitat

D'acord amb el moviment *open access*, les biblioteques universitàries han de crear dipòsits que recullin, preservin i facin visible tota la producció científica generada a la universitat. Aquestes iniciatives ja s'estan portant a terme en algunes de les universitats espanyoles mitjançant iniciatives locals (Universidade da Coruña, Universidad Complutense de Madrid, Universidad de Las Palmas de Gran Canaria, Universitat Politècnica de Catalunya, etc.) o col·laboratives (Recercat i RACO del CBUC, etc.).

Per a aquelles universitats que encara no han començat a crear dipòsits, tal com aconsella J. P. Guédon, convé iniciar-se amb el dipòsit de tesis doctorals i posteriorment anar recollint altres tipus de publicacions: els reports d'investigació, els *e-prints*, les revistes i monografies de la universitat (amb l'embargament corresponent si la publicació té una finalitat lucrativa). Seguint la Declaració de Budapest, és preferible que siguin els investigadors els qui autoarxivin els seus treballs i que els bibliotecaris compleixin les metadades per garantir una major visibilitat i recuperabilitat per Internet.

D'aquesta manera s'ajuda els diferents grups de recerca de la universitat a difondre i compartir amb altres investigadors de la mateixa disciplina el coneixement generat, i se'ls estalvia l'esforç d'organitzar i preservar aquesta documentació en els webs personals o dels departaments.

4 Organització de les biblioteques per donar suport a la investigació

Possiblement, per oferir aquests serveis, serà necessari reorganitzar o ajustar les actuals estructures organitzatives o les càrregues de treball actuals, i especialitzar alguns bibliotecaris de la plantilla en tots aquests aspectes (propietat intel·lectual, accés obert, bibliometria, etc.).

Els bibliotecaris de les nostres universitats no acostumen a tenir formació universitària en les àrees d'especialització a què han de donar servei. Sense un domini de la terminologia bàsica d'aquestes àrees, sense conèixer quins són els investigadors més reconeguts o els àmbits d'investigació més latents, els bibliotecaris difícilment podran proporcionar serveis ajustats a les necessitats dels investigadors. En aquest sentit, és important preveure accions de formació o d'autoformació d'aquests bibliotecaris.

També caldrà que els bibliotecaris estableixin canals formals de comunicació amb els investigadors. En aquesta línia i en la mesura possible, la biblioteca haurà d'estar present i participar activament en les comissions d'investigació dels òrgans de govern i en les reunions dels grups de recerca, presentar informes, assessorar en els temes vinculats a la producció científica, etc. D'aquesta manera, la biblioteca i tot el seu personal seran vistos com una important infraestructura de suport a la investigació.

5 Conclusions

Aquesta no pretén ser, ni molt menys, una relació tancada de serveis bibliotecaris orientats a la recerca. Ben segur que a mesura que es vagin enfortint les col·laboracions amb tots i cadascun dels investigadors i establint aliances amb les unitats o els serveis de la universitat que donen suport a la recerca o a la transferència de tecnologia, es dissenyaran nous serveis.

També convé assenyalar que no totes les biblioteques universitàries han d'oferir els mateixos serveis; cadascuna ha de dissenyar-los a la mida dels grups de recerca existents i de les estratègies marcades per la institució.

L'EEES i l'European Research Area (ERA) es presenten com una oportunitat per repensar i millorar els serveis bibliotecaris. Per aquest motiu, la biblioteca ha de participar activament en tots els canvis que es produeixen, i crear entorns d'informació rics i serveis que ajudin a estimular la investigació a la universitat. Cal que els bibliotecaris s'integrin en el procés de generació de nou coneixement i que ajudin la universitat

a avaluar o estimular la seva producció científica. D'aquesta manera, les biblioteques demostraran la seva capacitat per cooperar activament amb altres unitats de la universitat ajudant a incrementar la quantitat i la qualitat de la recerca, tal com ho estableix l'espai europeu d'investigació.

Bibliografia

Busquin, Philippe (2004). "La convergència dels espais europeus de recerca i d'ensenyament superior". *Coneixement i societat: revista d'universitats, recerca i societat de la informació*, núm 4, p.8-15.

Comunicación de la Comisión al Consejo, al Parlamento Europeo, al Comité Económico y Social y al Comité de las Regiones: hacia un espacio europeo de investigación (2000). Luxemburgo: Oficina de las Publicaciones Oficiales de las Comunidades Europeas. Bruselas, 18/01/2000. COM (2000) 6.

Comunicación de la Comisión: el papel de las universidades en la Europa del conocimiento (2003). Luxemburgo: Oficina de las Publicaciones Oficiales de las Comunidades Europeas. Bruselas, 05/02/2003. COM (2003) 58 final.

Martínez, Dídac (2004). "El Centro de recursos para el aprendizaje e investigación: un nuevo modelo de biblioteca para el siglo XXI". *Educación y Biblioteca*, no. 144, p.98-108.

Martínez, Dídac (2003). "La crisis de las revistas científicas y las nuevas oportunidades de Internet". *Telos: cuadernos de comunicación, tecnología y sociedad*, vol. 2, no. 56, p.9-12.

Miller, Michael D (2006). "Centros de aprendizaje: la experiencia de la Universidad de Michigan". A: *Jornadas CRAI* (4as: 2006: Burgos). *Experiencias en el ámbito de la organización y convergencia de servicios*: IV Jornadas CRAI, Universidad de Burgos, 10, 11 y 12 de mayo de 2006. Burgos: Universidad de Burgos.

Moscoso, Purificación (2003). *La nueva misión de las bibliotecas universitarias ante el Espacio Europeo de Enseñanza Superior* [en línia]. Alcalá de Henares: Universidad de Alcalá. <http://biblioteca.uam.es/documentos/Jornadas_REBIUN/4%20-%20nueva_mision_bibliotecas.pdf>. [Consulta: 2 de juny de 2007].

SCONUL. Sconul vision 2010. Londres: SCONUL, 2005. <<http://www.sconul.ac.uk/publications/pubs/vision%202010>>. [Consulta: 2 de juny de 2007].

Data de recepció: 15/02/2007. Data d'acceptació: 16/03/2007